

Időutazás a könyv világnapján - Boldizsár Iván példája

Április 23. Az UNESCO 1995-ben határozott arról, hogy ez a nap legyen a könyv és a szerzői jogok világnapja. Az ötlet Katalóniából érkezett, ahol régi hagyomány,

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

1 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

hogy ezen a napon minden eladott könyv után egy szál virágot adnak ajándékba.

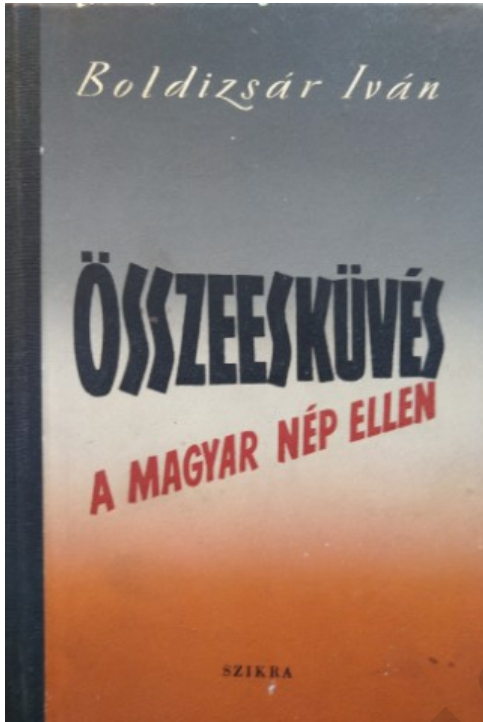
Habent sua fata libelli, tartja a mondás. A könyveknek megvan a maguk sorsa. Jó részük eltűnik az időben, az értékesek azonban megmaradnak még akkor is, ha egy időre talán feledésbe merülnek. Aztán vannak olyan könyvek is, amelyek nem értékük miatt maradnak meg emlékezetünkben, hanem elrettentő példaként. Ilyen könyv a közel hetven éve megjelent „Összeesküvés a magyar nép ellen” című, 187 oldalas kötet, melyet a kolofon tanúsága szerint 1952. május 9-én kezdtek nyomni, s május 31-én jelent meg 8000 példányban. Az „Összeesküvés....” manapság könyvritkaság, 1952 óta, érthető okokból, új kiadásban nem jelent meg.

A könyv szerzőjét évtizedekkel később így jellemezte egykori munkatársa, az ismert műfordító-kritikus, Vajda Miklós: „Cinizmus, kétszínűség, hazudozás, amoralitás, önzés, törtetés, hiúság.” (Holmi 2014. 9. szám, 1054. o.).

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

2 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

A hírhedt könyvet Boldizsár Iván (1912-1988) írta. A fiatalabb korosztálynak már semmit sem mond a neve, az idősebbek talán még emlékeznek rá. Író, újságíró, közéleti szereplő - volt többek között államtitkár, országgyűlési képviselő, a PEN Club elnöke, lapszerkesztő. Minden politikai rendszerben otthonosan mozgott, mindig megérezte a megfelelő szélirányt.

Boldizsár Iván hét éves volt, amikor a keresztségben a katolikus Egyház tagja lett.

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

3 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

Egész életében eltagadta származását, halála után előkerült születési anyakönyvéből tudjuk, hogy izraelita vallású szülők gyermekeként született, a család csak 1919-ben keresztelkedett ki. Boldizsár nemcsak származását tagadta, még születési dátumát is meghamisította, amint ezt Vajda Miklós szemnyitogató dolgozatában bizonyítja.

A budapesti piarista gimnázium diákja volt, akkor még Bethlen Ivánként. Utolsó éves gimnazistaként a korszak katolikus ifjúsági lapjában jelent meg első írása: a Zászlónk című havilap Szent Imre-pályázatára küldte be hosszabb versét, amellyel második díjat nyert. Idézet a költeményből:

Magyar vagyok én is. Bennem is küzd apáim vére,
S az új-magyarok napba-néző akarása.

De, ha csüggedek, Szent Imre fogja a kezem,
S izzó hitnek száll rám ragyogó parázsa.”

(Bethlen Iván: Látomás. Zászlónk 1930. március 15., 220. o.)

A gimnázium után egyetemre került, majd újságíróként kereste kenyerét. A korszak ismert katolikus lapjai közölték írásait. Munkatársa volt a két katolikus napilapnak (Nemzeti Ujság, Uj Nemzedék), de publikált Bangha páter Magyar Kultúrájában, a jeles katolikus folyóiratban, a Vigíliában (Morus Szent Tamásról írt ide szép tanulmányt 1935-ben). Dolgozatai megtalálhatók a Katholikus

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

4 / 13 oldal | © Katolikus.ma

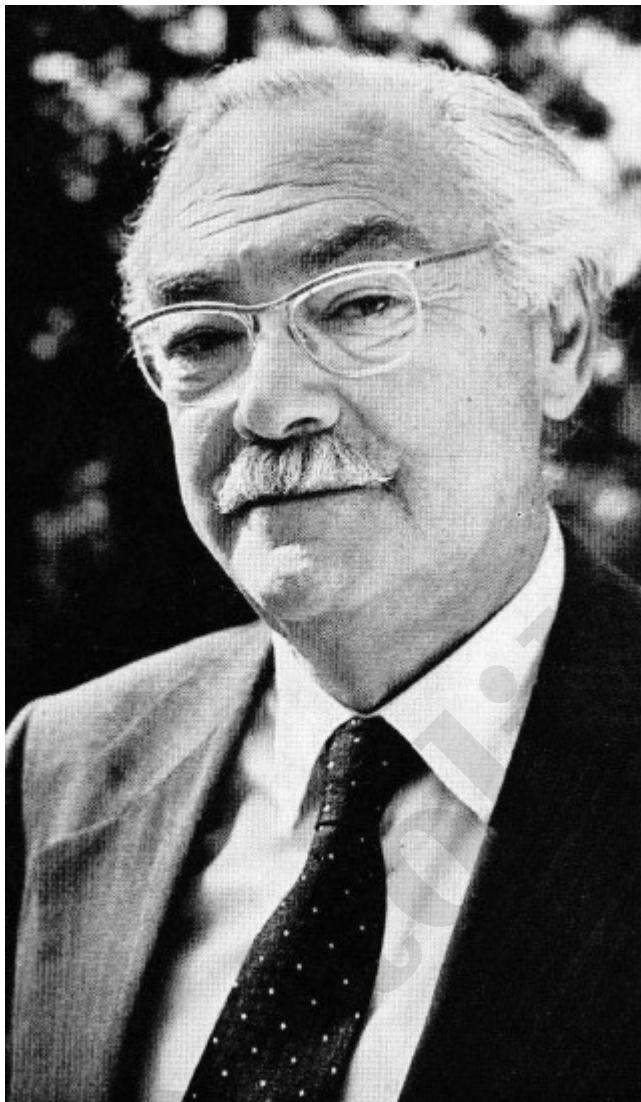
Szemlében, s a ma már kevésbé ismert, ugyancsak katolikus folyóiratban, a Képes Krónikában (itt jelent meg például Tormay Cecile-t méltató írása 1936 áprilisában – Boldizsár egyébként Tormay folyóiratában, a Napkeletben is publikált).

Boldizsár néhány év elteltével nemcsak újságíróként szerzett nevet. 1937-ben jelent meg a Franklin Társulat gondozásában a Magyar katolikus elbeszélők című kötet a híres piarista szerzetes, Schütz Antal előszavával. A kötetben Babits Mihály, Dallos Sándor, Harsányi Lajos, Rónay György, Sík Sándor, Thurzó Gábor és mások mellett Boldizsár is szerepel egy közel húsz oldalas elbeszéléssel.

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

5 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

6 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

Boldizsár Iván 1974-es Körkép antológiában megjelent portréja - Fotó: Wikipedia

Boldizsár Iván munkásságának erdélyi vonatkozásai is érdekesek. Mindössze két írására térünk ki most, az egyiket, a plágiumügyet érintette már fél évvel ezelőtti dolgozatában Kása Csaba, a Magyarságkutató Intézet honlapján megjelent írásában (Aki még a saját születésnapjáról is hazudott - 2020. november 30.).

1935 novemberében kolumnás írás jelent meg az egyik kolozsvári lapban Lakatos Demeter csángó költőről (Keleti Ujság 1935. november 15., 6. o.) A cikk végén (d. j.) szerzői megjelölés olvasható, vélhetően Dsida Jenő, a kitűnő erdélyi költő rejtőzött a szignó mögött. Alig két hét múlva a Nemzeti Ujságban is megjelent egy rövidebb írás a csángó költőről, a Keleti Ujságban megjelent szöveg rövidített, kissé átgyúrt változata (Nemzeti Ujság 1935. november 27., 10. o.). A cikk végén a szerző: Boldizsár Iván. Ismét eltelt néhány nap, s a Keleti Ujság rövid glosszában tette szóvá a lopást. „Érdekes a pesti cikk írójának az a felfogása, mellyel így próbál segíteni téma-zavarán, hogy a Pesten aránylag kevésbé olvasott erdélyi lapok közleményeit sajátítja ki az elsődleges forrás megjelölése nélkül” - olvassuk a glossza végén (Keleti Ujság 1935. december 13., 7. o.). Hogy a bizonyított plágiumnak lett-e, s ha igen, milyen következménye - nem tudható.

Ugyanebben az évben jelent meg Boldizsár Iván hosszabb írása egy nagyváradi

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

7 / 13 oldal | © Katolikus.ma

keresztény lapban. Boldizsár a korszak nagy magyar hitszónokát, a neves egyetemi tanárt, a későbbi veszprémi püspököt, Tóth Tihamért kereste föl a pesti Központi Papnevelő Intézetben, amelynek akkoriban Tóth a rektora volt. A hírneves papról rajzolt portréját ezekkel a sorokkal zárta:

„Íróasztala fölött Prohászka képe függ. Ide, pontosan arra a helyre, ahol most Tóth Tihamér széke áll, hozták gyorsan és rémülten, mikor összeesett a szószéken. És itt is halt meg. Nehéz, de szép felelősség lehet ezen a helyen kidolgozni azokat a beszédeket, amelyeket az ő szószékén mond el.”

(Látogatóban a magyar rádióapostolnál. Erdélyi Lapok 1935. december 25., 18. o.)

A cikk jól megírt, szép portré a nagy hitszónokról – a háttérben pedig Prohászka Ottokár püspök emléke, aki ugyancsak a pesti Egyetemi templomban tartotta hosszú éveken át húsvéri lelkigyakorlatait, s a szószéken érte agyvérzés 1927 virágvasárnapja előtt két nappal.

Nem életrajzot írunk, ezért több évet átugrunk. 1945 után Boldizsár pályája meredeken ívelt felfelé. nem volt ugyan a kommunista párt tagja, de hasznos útitársként az új hatalmat szolgálta. A Rákosi-korszak kezdetén külügyi államtitkár, aztán lapszerkesztő. Publicisztikai munkásságából eltűnik a katolikus

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

8 / 13 oldal | © Katolikus.ma

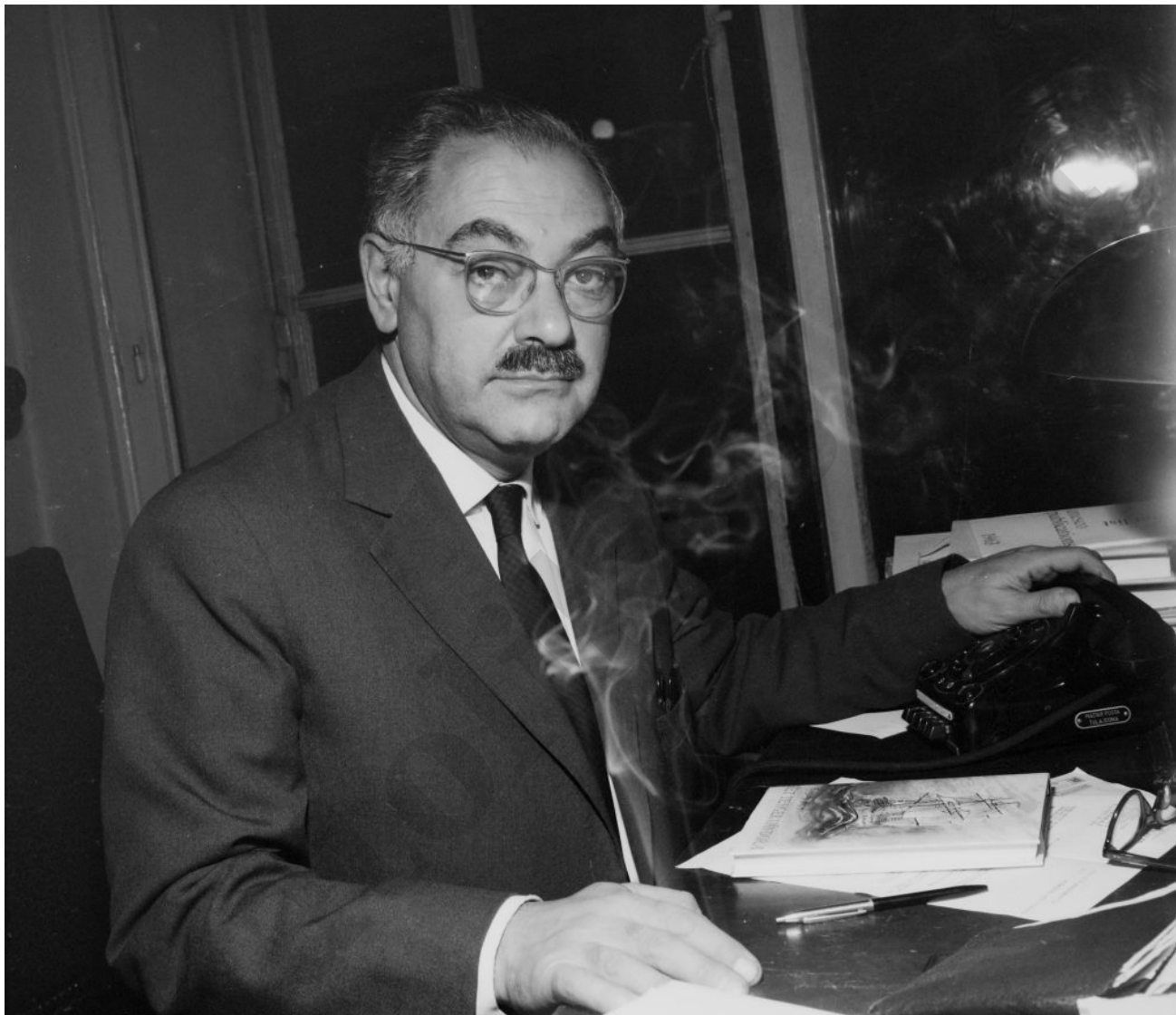
múlt, most már a kommunista ideológia propagátora, a sztálinista újságírás egyik vezető alakja. Munkáját a hatalom kellő módon méltányolta. Nemcsak kitüntetésekert kapott, hanem beköltözhetett a kitelepítésre ítéltetett jeles tudós, egykori piarista szerzetes és kultúrpolitikus Kornis Gyula budai villájába (nem tudjuk, ma ezt a villát ki lakja).

Katolikus.ma

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

9 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

10 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

1964. Boldizsár Iván újságíró, propagandista, pártkatona / Fotó: Fortepan.hu /
adományozó: Hunyady József

A nagy koncepciók pereinek lezajlása után - Sztálin halála előtt egy évvel - jelent meg az Összeesküvés a magyar nép ellen című kötete, amely ezeket a pereket ismerteti. Említeni is fölösleges talán, hogy a hivatalos felfogása szerint. Az összeesküvés mozgatója természetesen az amerikai imperializmus, s ennek volt kiszolgálója mások mellett Mindszenty József bíboros, majd később Grósz József kalocsai érsek, akit hetven évvel ezelőtt, 1951 májusában tartóztattak le és ítélték el. A nem oly rég még katolikus vizeken hajózó Boldizsár stílusa is jelzi, milyen változáson mehet keresztül egy olyan, egyébként tehetséges ember, akiben az amoralitás az úr. Csupán egy rövid idézet a könyvből:

„A Grósz-féle összeesküvés még az eddigieknél is szemléltetőbben mutatta be népünknek, micsoda embertelen hitvány bandát ültetnének nyakunkra az amerikai imperialisták, ha rajtuk állna. Gyilkosok és gyilkosok cinkosai, hazaárulók és hazaárulók cimborái, valutaspekulánsok és politikai üzérek, horthysta köztisztviselők és gazdag falusi korcsmárosok, nagybirtokosok és kulákok, népüket és egyházukat egyaránt eláruló szerzetesek, hazaáruló főpapok, reverendájukból kiugrott kispapok, a régi rendszer minden reakciós és fasiszta pártját kiszolgáló úriember-politikusok vonultak fel a Grósz-per tárgyalásán. Vallomásuk után az ember szinte érezte annak a politikai és erkölcsi

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

11 / 13 oldal | © Katolikus.ma

szennycsatornának a bűzét, amelyből ezek előjöttek és amelyet és amelyet rá akartak zúdítani hazánkra.”

(Boldizsár Iván: Összeesküvés a magyar nép ellen. Bp., 1952, 119. o.)

1951 decemberében, néhány hónappal Grósz érsek és társai elítélése után, a pesti Sztálin-szobor felavatásakor így írt Boldizsár:

„Sztálin neve egy szóban fejezi ki mindazt az erőt, amely történelmünket átformálta, amely minden napunkat, a dolgozó és alkotó hétköznapiakat, a fénylő és piros ünnepeket mássá, teljesebbé, emberibbé teszi, mint Sztálin előtti korszakunk napjait.”

(Boldizsár Iván: A toll fegyverével. Bp., 1952, 84. o.)

Ugyanaz az ember vetette papírra ezeket a sorokat, aki „Sztálin előtti korszakunk” napjaiban, diákként azt írta, „Szent Imre fogja a kezem”, aki a harmincas évek derekán még a nagy angol szentet, Morus Tamást méltatta, aki a cserkészekről írt lelkes riportot, aki a jeles hitszónokról, Tóth Tihamérről adott szép portrét. Az az ember írta ezeket a sorokat, aki élete végén büszkén emlékezett piarista diákéveire, a kegyesrendi iskola szellemiségére, aki halála után megjelent, közel nyolcszáz oldalas memoárjában meleg szavakkal idézte meg Sík Sándort, a mindenki által tisztelt és becsült piarista költő-papot, aki 1941-ben eskette - „természetesen a piarista gimnázium kápolnájában”. (Boldizsár Iván: A

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

12 / 13 oldal | © Katolikus.ma

lebegők. Bp., 1989, 83. o.)

„Lábamnál a bűnsárkány kardtól általverten”- írta Boldizsár (akkor még Bethlen) Iván korábban idézett diákkori verse végén. Az életút, s összeesküvéses könyve ismeretében kételkedve olvashatjuk ezt a verssort, de a hiteles válasz Istennél van. Mi csak egyet állíthatunk: a kommunista évtizedek talán leghírhedtebb könyvét olyan ember írta, aki a kegyesrendi gimnáziumból indulva katolikus lapok tehetséges munkatársaként kezdte pályáját - aztán messzire bitangolt.

Boldizsár Iván neve nem szerepel a Katolikus Lexikonban. Összeesküvés-könyve azonban örök mementónak velünk marad.

Szalay László

Szerző: Vendégszerző (2021-04-23)

13 / 13 oldal | © Katolikus.ma

Jelen kiadvány tartalmául a Katolikus.ma cikke szolgál, mely a <https://katolikus.ma/idoutazas-a-konyv-vilagnapjan/> internetes címről származik. A cikket 2021-09-19 dátummal egy médiamissziós lelkületű Tisztelt Olvasónk töltötte le, létrehozva a jelen pdf vagy papír alapú kiadást, akinek ez úton is köszönjük az ilyen formában történő terjesztést. Mindent Isten nagyobb dicsőségére!